

สถานการณ์ อนามัยสิ่งแวดล้อม

<http://env.anamai.moph.go.th>

ปีที่ 2 ฉบับที่ 5 สิงหาคม - กันยายน 2552
Vol.2 No.5 August - September 2009

FACTSHEET ENVIRONMENTAL HEALTH

การพัฒนาส่วนสาธารณสุขไทย... สู่สุดยอดส่วนแห่งปี

โดย กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมภาคีเครือข่ายและประชาชน

“ส่วน” นับได้ว่าเป็นปัญหาพื้นฐานที่สำคัญปัญหาหนึ่งด้านการสุขภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการมีและใช้ร่วมในครัวเรือน โดยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 ต่อเนื่องจนกระทั่งมีผลการดำเนินงานการมีและใช้ร่วมในครัวเรือน ร้อยละ 98.1 ในปี พ.ศ. 2542 และยังคงครอบคลุมในอัตราใกล้เคียงกับในปัจจุบัน แต่ถึงแม้ว่าร่วมในครัวเรือนจะครอบคลุมเกือบร้อยละ 100 และไม่เป็นปัญหาสำหรับประเทศไทยแล้วก็ตาม แต่เนื่องจากวิถีการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป ส่วนสาธารณะจึงมีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวัน การที่ต้องใช้ส่วนสาธารณะร่วมกัน ส่งผลให้ประเทศไทยยังคงมีปัญหาเรื่องความสะอาดของส่วนสาธารณะอยู่

รัฐบาลเล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องมีส่วนสาธารณะที่สะอาด ได้มาตรฐาน ถูกหลักสุขอนามัยไว้บริการในแหล่งชุมชนศูนย์การค้า สถานที่ท่องเที่ยว สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง และสถานที่อื่น ๆ ที่มีประชาชนเดินทางไปมาอยู่เป็นประจำ อีกทั้งรัฐบาลมีนโยบายที่ให้ความสำคัญในการสนับสนุนการท่องเที่ยวที่ต้องการให้ห้องส่วนสาธารณะทั่วไปและในสถานที่ท่องเที่ยวเป็นห้องส่วนที่สะอาดให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ เพื่อภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ กรมอนามัย จึงได้

สนองตอบนโยบายรัฐบาลโดยได้ดำเนินโครงการสุชนาใช้ สุขใจไทย-เทศ ขึ้น เมื่อปลายปี พ.ศ. 2546

ต่อมาในปี พ.ศ. 2548 จากการประชุมส่วนโลกที่เมืองเซี่ยงไฮ้ ประเทศจีน ส่งผลให้เกิดกระแสการตื่นตัวและผลักดันในเรื่องส่วนสาธารณะอย่างจริงจัง กรมอนามัย จึงได้จัดทำโครงการส่วนสาธารณะไทยและเริ่มดำเนินโครงการ อีกทั้งจากการที่ประเทศไทยโดยกรมอนามัยได้เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมส่วนโลกในปี พ.ศ. 2549 จึงส่งผลให้ส่วนสาธารณะไทยได้พัฒนาชัดเจนยิ่งขึ้น ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีส่วนสาธารณะสะอาด เพียงพอ ปลอดภัย คนไทยมีพฤติกรรมการใช้ส่วนถูกต้อง” ดำเนินการภายใต้กลยุทธ์

1. การสร้างการมีส่วนร่วม (Creating Participation Strategy) ทั้งภาครัฐ เอกชน สถานศึกษา ประชาชนให้การสนับสนุนในการขับเคลื่อน
2. การสื่อสารสาธารณะ (Public Communication Strategy) ด้วยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และสร้างกระแส
3. การใช้มาตรการทางสังคมและมาตรการทางกฎหมาย (Social and Law Enforcement Strategy) ด้วยการประกาศยกย่องเชิดชูส่วนสาธารณะที่สะอาด ได้มาตรฐาน
4. การพัฒนาวิชาการและการเรียนรู้ (Knowledge and Learning Strategy) ด้วยการจัด

ประชุมสัมมนาภาคีเครือข่าย แลกเปลี่ยนเรียนรู้

ทั้งนี้การพัฒนาสิ่งแวดล้อมไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. พัฒนาสิ่งแวดล้อมให้มีความสะอาด (Healthy) เพียงพอ (Accessibility) ปลอดภัย (Safety) และผู้ใช้มีพฤติกรรมการใช้สิ่งแวดล้อมถูกต้อง
2. พัฒนาภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทย แก่สายตานักท่องเที่ยวสามารถดึงดูดเงินตราจากต่างประเทศและส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

โดยมีเป้าหมาย คือ **สิ่งแวดล้อมมีความสะอาด เพียงพอ ปลอดภัย และ คนไทยมีพฤติกรรมการใช้สิ่งแวดล้อมถูกต้อง ภายใต้เกณฑ์มาตรฐาน (HAS) สิ่งแวดล้อม ดังนี้**

ความสะอาด (Healthy : H)

1. พื้น ผนัง เพดาน โถส้วม ที่กอดโถส้วม โถปัสสาวะ ที่กอดโถปัสสาวะ สะอาด ไม่มีคราบสกปรก อยู่ในสภาพดี ใช้งานได้
2. น้ำใช้สะอาด เพียงพอ และไม่มีกลิ่นน้ำขุ่น ภาชนะเก็บกักน้ำ ชันตักน้ำ สะอาดอยู่ในสภาพดี ใช้งานได้
3. กระดาษชำระเพียงพอต่อการใช้งาน ตลอดเวลาที่เปิดให้บริการ (อาจจำหน่ายหรือบริการฟรี) หรือสายฉีดน้ำชำระที่สะอาดอยู่ในสภาพดี ใช้งานได้
4. อ่างล้างมือ ก๊อกน้ำ กระจก สะอาด อยู่ในสภาพดีและใช้งานได้
5. สบู่ล้างมือ พร้อมให้ใช้ตลอดเวลาที่เปิดให้บริการ
6. ถังรองรับมูลฝอย สะอาด มีฝาปิด อยู่ในสภาพดี ไม่รั่วซึม ตั้งอยู่ในบริเวณอ่างล้างมือ หรือบริเวณใกล้เคียง
7. มีการระบายอากาศดี และไม่มีกลิ่นเหม็น
8. สภาพท่อระบายสิ่งปฏิกูลและถังเก็บกัก ไม่รั่ว แตก หรือชำรุด
9. จัดให้มีการทำความสะอาด ระบบการควบคุมตรวจตราเป็นประจำ

ความเพียงพอ (Accessibility : A)

10. จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ หญิงตั้งครรภ์และประชาชนทั่วไปอย่างน้อยหนึ่งที่นั่ง
11. สิ่งแวดล้อมพร้อมใช้งานตลอดเวลาที่เปิดให้บริการ

ความปลอดภัย (Safety : S)

12. บริเวณที่ตั้งสิ่งก่อสร้างไม่อยู่ใกล้ตาข่ายไฟฟ้า
13. กรณีที่มีห้องส้วมตั้งแต่ 2 ห้องขึ้นไป ให้แยกเป็นห้องส้วมสำหรับชาย-หญิง ให้มีป้าย หรือสัญลักษณ์ที่ชัดเจน
14. ประตู ที่จับเปิด-ปิด และที่ล็อคด้านใน สะอาด อยู่ในสภาพดีใช้งานได้
15. พื้นห้องส้วมแห้ง
16. แสงสว่างเพียงพอ สามารถมองเห็นได้ทั่วบริเวณ

การดำเนินงานพัฒนาสิ่งแวดล้อมไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ผลแห่งความสำเร็จเนื่องมาจากการประสานความร่วมมืออย่างดียิ่งทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน สถานศึกษา ตลอดจนประชาชน ส่งผลให้เกิดกระแสการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในวงกว้างยิ่งขึ้น ณ วันนี้ประเทศไทยมีส้วมสาธารณะใน 35 จังหวัด 78 แห่ง (ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 - พ.ศ. 2551) ดังนี้

จังหวัด	จำนวน (แห่ง)	สถานที่
1. กรุงเทพฯ	6	1. สวนสาธารณะสวนรมย์ 2. สำนักงานเขตสะพานสูง 3. สวนหลวง ร.9 ห้องสุขาประตู 5 4. สยามพารากอน 5. สำนักงานเขตบางเขน 6. ศูนย์การค้าแฟชั่นไอแลนด์
2. กระบี่	1	1. ท่าอากาศยานกระบี่
3. กาญจนบุรี	2	1. สถานีขนส่งจังหวัดกาญจนบุรี 2. สำนักงานเทศบาลตำบลหนองขาว
4. กาฬสินธุ์	1	1. ห้างหุ้นส่วนจำกัด สมเด็จพระโตโรเลียม
5. กำแพงเพชร	1	1. เทศบาลเมืองกำแพงเพชร
6. ขอนแก่น	2	1. โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2. ที่ว่าการอำเภอชุมแพ
7. จันทบุรี	1	1. โรงพยาบาลกรุงเทพ-จันทบุรี
8. ชลบุรี	1	1. โรงพยาบาลกรุงเทพพัทยา
9. ชัยนาท	3	1. โรงพยาบาลหันคา 2. สถานีอนามัยบ้านไร่สวนลาว 3. วิทยาลัยเทคนิคชัยนาท
10. ชุมพร	9	1. สวนนายดำ (สถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร) 2. บริษัท สามดาวปิโตรเลียม จำกัด 3. โรงพยาบาลหลังสวน 4. โรงเรียนวัดหุรอ 5. โรงเรียนสหกรณ์พัฒนา 6. อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะชุมพร 7. โรงพยาบาลทุ่งตะโก 8. สถานีอนามัยตะโก 9. วัดสวนสมบุรณ์
11. เชียงราย	1	1. โรงเรียนเอกทวีวิทย์
12. เชียงใหม่	1	1. วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร
13. ตาก	2	1. โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ต้าน (ราษฎรบำรุง) 2. อุทยานแห่งชาติลานสาง
14. นครราชสีมา	3	1. สวนสาธารณะท้าวสุรนารี (โรงไฟฟ้าลำตะคอง) 2. สวนสาธารณะบึงบ้านหาญ 3. ร้านน้องหนึ่ง ไก่ย่างท่าช้าง
15. ปทุมธานี	5	1. โรงเรียนโชคชัยรังสิต 2. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (รังสิต) 3. สำนักงานประกันสังคม 4. ร้านนิตยาไก่ย่าง 5. ฟิวเจอร์พาร์ครังสิต
16. ปราจีนบุรี	2	1. โรงเรียนมารีวิทยาปราจีนบุรี 2. ตลาดสดอุดมสุข
17. พระนครศรีอยุธยา	2	1. วัดท่าการ้อง 2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
18. เพชรบุรี	2	1. พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน ค่ายพระราม 6 2. โรงเรียนเซนต์โยเซฟเพชรบุรี
19.แพร่	1	1. ที่ว่าการอำเภอยิ้ม
20. พังงา	1	1. ร้านอาหารมุเตียราห์ซีฟู้ด
21. มหาสารคาม	1	1. องค์การบริหารส่วนตำบลแพง
22. ยโสธร	4	1. โรงเรียนสันติธรรมวิทยาคม 2. โรงพยาบาลยโสธร 3. โรงพยาบาลมหาราชนะชัย 4. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองยโสธร
23. ร้อยเอ็ด	1	1. สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดร้อยเอ็ด

จังหวัด	จำนวน (แห่ง)	สถานที่
24. ระยอง	2	1. ร้านอาหารตำนานป่า 2. ห้องสมุดประชาชนเทศบาลนครระยอง
25. ลพบุรี	5	1. กองพันเสนารักษ์ที่ 1 กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ 2. โรงเรียนเทศบาล 2 วัดกวีศราราม 3. เขาวงพระจันทร์ 4. สถานีอนามัยห้วยขุนราม 5. เทศบาลเมืองลพบุรี
26. ลำปาง	2	1. อินทราเอาท์เลท 2. สำนักงานเทศบาลตำบลพิชัย
27. ลำพูน	1	1. โรงพยาบาลป่าซาง
28. เลย	1	1. ตลาดสดเทศบาลตำบลนาอ้อ
29. สกลนคร	1	1. โรงเรียนนาสีนวล
30. สมุทรสาคร	1	1. ตลาดสดมหาชัยเมืองใหม่
31. สระบุรี	2	1. ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามชายปิโตรเลียม 2. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดุสิตาปิโตรเลียม
32. สุพรรณบุรี	1	1. วัดบ้านกร่าง
33. สุรินทร์	4	1. โรงพยาบาลปราสาท 2. โรงพยาบาลท่าตูม 3. วนอุทยานเขาพนมสวาย 4. โรงพยาบาลชุมพลบุรี
34. อุตรธานี	3	1. เทศบาลนครอุดรธานี 2. ท่าอากาศยานนานาชาติอุดรธานี 3. สถานีอนามัยบ้านเชียงแหว
35. อำนาจเจริญ	2	1. ร้านชิตสกลรีสอร์ท 2. องค์การบริหารส่วนตำบลนายม

สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม
กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
ก.ติวานนท์ อ.เมือง จ.นนทบุรี

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตเลขที่ 44/2552
ปนผ. กระทรวงสาธารณสุข